

ÇEVRE EKONOMİSİ

“Sürdürülebilir Kalkınma”

Zeynep SOYLU

2024

DERS İÇERİĞİ

- 1.Sürdürülebilir Kalkınma
- 2.Tarihçe ve Tanım
- 3.Sürdürülebilir Kalkınmanın Amaç ve Hedefleri
- 4.BM Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri
5. Yeşil Ekonomi / Mavi Ekonomi

1. Sürdürülebilir Kalkınma

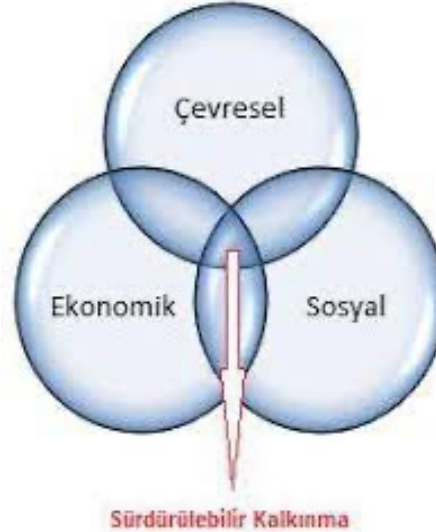
- Özellikle 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren ekonomilerde büyüme, kalkınmanın hızlandırılması, işsizliğin önüne geçilmesi, enflasyonun kontrolü gibi kısa vadeli politik hareketlere öncelik verilmiştir. Ancak bütün bunlar gerçekleşirken kalkınma ekonomisine yönelik eleştiriler artmaya başlamış, nüfus artışı ve sanayileşme ile birlikte doğal kaynaklara olan talebin ve bu kaynaklar üzerindeki baskının artışı küresel boyuttaki zenginliğin ve üretim-tüketim faaliyetlerinin devamlılığı konusunda sorgulamaların ihtiyacını gözler önüne sermiştir. Bu noktada toplumların gelişiminin devamlılığının yalnızca ekonomik açıdan değerlendirilmesi yerine ekonomik, sosyal ve çevresel unsurları bir arada barındıran daha kapsamlı bir değerlendirmeye gidilmeye başlanmıştır. Böylelikle çok boyutlu bir kavram olan “sürdürülebilir kalkınma” ortaya atılmıştır.

2. Tarihçe ve Tanım

- Her ne kadar 1970’li yıllarda tartışılmaya başlanmış olsa da, sürdürülebilir kalkınma düşüncesinin geçmişini daha eski tarihlere dayandıran görüşler de bulunmaktadır. Bu düşüncenin ilk kez 18. yüzyıl sonu 19. yüzyıl başında Almanya’nın Baden Bölgesi’nde Kara Ormanların (Schwarzvald) yok oluşunu önlemek amacıyla çıkarılan yasalarda yer aldığı öne sürülmüştür. Bu kavram resmî olarak ilk kez 1987 yılında Norveç Başbakanı Brundtland’in başkanlığında Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu (WCED) tarafından yayımlanan “Ortak Geleceğimiz” (Brundtland Raporu) adlı raporda kullanılmıştır. Buna göre sürdürülebilir kalkınma, **“Bugünün ihtiyaçlarını gelecek nesillerin de kendi ihtiyaçlarını karşılamalarında ödün vermeden karşılamak”** olarak tanımlanmıştır. Bu tanım dâhilinde sürdürülebilir kalkınma şematize edildiğinde üç daire modeli ortaya çıkmıştır

Sürdürülebilir Kalkınmanın Amaç ve Hedefleri

- Ortak Geleceğimiz (Brundtland Raporu) Raporu'nda sürdürülebilir kalkınmanın hedefleri aşağıdaki gibi sıralanmıştır;
- 1. Büyümeyi canlandırmak
- 2. Büyümenin kalitesini değiştirmek
- 3. İş bulma, yiyecek, enerji, su ve sağlık konularındaki temel ihtiyaçları karşılamak
- 4. Sürdürülebilir bir nüfus düzeyini garanti altına almak
- 5. Kaynak tabanını korumak ve zenginleştirmek
- 6. Teknolojiyi yeniden yönlendirmek ve riski yönetmek
- 7. Karar verme sürecinde çevre ve ekonomiyi birleştirmek

BM Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri

- BM'nin belirlediği bu 17 kalkınma hedefi ile yeni bir kalkınma anlayışı hayata geçirilmek istenmiştir. Bin yıl kalkınma hedefleri düşük gelirli ülkelerdeki yoksulluğun azaltılması ile sosyal ve ekonomik koşulların iyileştirilmesinde sürdürülebilir kalkınmanın güçlü bir ilişki içinde olduğunu kabul edilmektedir.
- Bin yıl kalkınma hedefleri 3 temel kalkınma alanına odaklanarak temel yaşam standartlarını yükseltmeyi amaçlamaktadır. Bu 3 temel kalkınma alanı şöyle sıralanır;
 - Beşeri sermayeyi kuvvetlendirmek
 - Altyapıyı iyileştirmek
 - Ekonomi ile toplumsal ve siyasal hakları yükseltmek

Mevcut ekonomik anlayışta ucuza ve yüksek miktarlarda yapılacak üretim ile gerçekleşecek yüksek kar güdüsü sürdürülebilir kalkınma anlayışı ile uyuşmamaktadır. Bu nedenle yeni bir ekonomik yapının ortaya çıkması gerekmektedir. Böylece **Yeşil Ekonomi, Mavi Ekonomi** gibi düşünme yaklaşımları ortaya çıkmıştır. Bu sürecin sonunda **Döngüsel Ekonomi** olarak isimlendirilen yapı gelişmiştir.

YEŞİL EKONOMİ

Temel Hedefleri:

- 1) Dünya ekonomisi yeniden canlanmasını sağlarken istihdam oluşturmak
- 2) Temiz enerji kullanımı ile karbon salınımının azalmasına katkı sağlamak
- 3) Dünya genelinde aşırı yoksulluğu sürdürülebilir kalkınma çerçevesinde yok etmek

-BM Çevre Programı(UNEP),yeşil ekonomiyi bir taraftan çevresel ve ekolojik riskleri azaltırken , diğer taraftan sürdürülebilirliği sağlamak ve istihdamı arttırmak üzere, sektörel ve mali alanlardaki ulusal ve uluslararası düzeydeki düzenlemeleri sağlayan yeni ekonomik sistem olarak tanımlamaktadır.Yeşil ekonomi kavramı; enerji,ulaşım,tasarım ve inşaat,tarım,su yönetimi ,atık yönetimi kavramları ile ilişkilendirilebilir.

MAVİ EKONOMİ

Dünyanın 3/2'sinin sularla kaplı olması ve mevcut karbon monoksit salınımının 3/1'nin denizler tarafından emilmesi denizlerin önemini ortaya koymaktadır. Bu öneme dikkat çekmek ve yeşil ekonominin denizlerdeki yansımalarını tamamlamak için Mavi Ekonomi kavramı ortaya çıkmıştır.

Bu kavram sosyo ekonomik kalkınmanın sağlanmasında deniz ve okyanusların ekolojik limitler dahilinde değerlendirilmesi, yerel hammaddelerin ve düşük enerji seçeneklerin kullanılması gerektiğini savunmaktadır.

Şekil 1: Mavi Büyüme Yaşam Evresi

SORULAR

1) Dünya üzerinde sürdürülebilir kalkınmayı tehdit eden en büyük sorunlar nelerdir?

- İklim Değişikliği
- Doğal Kaynakların Tükenmesi
- Çevre kirliliği
- Nüfus artışı ve kentleşme
- Sosyal Eşitsizlik

2) Teknolojik gelişmeler sürdürülebilir kalkınma için nasıl bir fırsat sunmaktadır ve nasıl kullanılmalıdır?

- Yenilenebilir Enerji Kaynakları
- İleri Tarım Teknolojileri
- Atık Yönetim Sistemleri
- Ulaşım Teknolojileri

KAYNAKÇA

- <http://www.surdurulebilirlikalkinma.gov.tr>
- <https://turkishstudies.net/> Mavi Ekonomi ve Mavi Büyüme
- 2014, “Küreselleşen Dünyada Sürdürülebilir Kalkınmanın Önemi”, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ders pdf'i

